

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

„קבאב, ניאו ותרבות בהיכל“ הובא סיפורו של נשף התיזמורת הפילהרמונית.
בשטר הגליון: רקדנית כרמלה גולדברג.

גליון „העולם הזה“ שראה את השבוע לפני 25 שנה בדיוק, היה גליון מיוחד לחג הפסח, עם שער ציבועני. עורך השבועון, אורי אבנרי, הציג כרשימה נרחבת את השאלה: „האמנם יהודים אנהו?“, מאמר שבו לובנו נושאים כמו: האם קיים עם יהודי? האם מדינת ישראל שייכת לו? ומה זה יהודי? כרשימה אחרת, תחת הכותרת „כדורסל על גלגלים“, הובא סיפורו של מישהו הכדורסל הראשון שבו שיחקו נכים בכיסאות גלגלים בירושלים. „עלמות בדרך גבר“ סיבת כתבה שליוותה את הצועדות של נח"ל לירושם בצעדה הרביעית. תחת הכותרת

„העולם הזה“ 1070
תאריך: 2.4.1958

פסח 1958 * תכני שימיעון פרס * סופרים ערביים בחסות ההסתדרות * יוסף בורג על תקציב מ'שרדו

העם

ריח התפוחים

לכה דודי, נצאה השדת, נלינה בכפרים, נשכימה לכרמים, נראה אם פרוחה הגפן, פיתח הסמדר, הנצו הרימונים — סם אתן את דודי לך, הדחאים נתנו ריח, ועל פוחינו כל מגדים...

המשורר שחיבר את שיר השירים לא ידע את הריח שהיה פרוש השבוע על הארץ כולה, כצעיף של רגנה. עץ-התפוח הגיע לארץ-ישראל רק בימהביניים, אחי רי שימאים הביאוהו מהודוסין לחופי הים התיכון. עתה שוב אין ריח האופייני כי כמותו ליפי הארץ.

הריח המשכר התגבר השבוע על אלף ואחד הריחות הרעים של תרבות ממוכנת חדישה. הוא חדר ללב הערים, הגיע אל אחרון האדם בארץ. כמו בכל שנה ערב פסח, עורר באדם הישראלי את הכמיהה הסתומה אל המרחב החופשי. בתיקול מפי תה קראה לו, כמו לבני הארץ לפני אלפי שנים שנה ויותר, „נצא השדה, גלינה בכפרים...“

לא חסרו בארץ הריחות הרעים. ריח של אבק-שריפה ריחף על הגבול הצפוני. ריח של קנוניות נדף מירושלים. ריח של משבר מתקרב עלה בנחיריים מאומנים. אולם למשך כמה ימים יישכחו השבוע כל הריחות האלה. הפלא הנצחי של התחרויות הטבע, שהגיע בשחר ההיסטוריה של בני הארץ לשאת את מבטם אל השמיים ולמלאם בדמויות שירתם, שוב ימלאו בכושמו את חג האביב. תשי"ח.

הממשלה

הרמוניה צורמת

בין מישרד ראשיהממשלה ובין מישרד החוץ, כבין ראשיהממשלה ובין שרת החוץ באופן אישי, שורת הרמוניה גברת. קרא השבוע דודי בגוריון בתרוד עתיצתון בכנסת. היתה זאת הכחשה גמורה לידעיות של סיכוח אישי חמור בין גולדה מאיר ושימיעון פרס, שנפרם ונותח בהרחבה בעיתונות והוזכר בכנסת. אולם עוד לפני שבגוריון הספיק לקרוא את דבריה, באו כמה ידיעות אחרות שהוכיחו כי הרמוניה בין גולדה ופרס צורמת במקצת. הידיעה הראשונה ראתה אור במערב, הביטאון הבלתי-רשמי של קבוצת-המנהלים: „מצבה של ישראל לאור ההתפתחות השיתונות במיורח-התיכון ידיו מנהל מישרד-הביטחון, עם ראשי-ממשלת צרפת, מר פליכס גאיאר...“

הוסיף מעורב בהשראתו של שימיעון פירסומת: „העובדה כי על אף הלבטים הרפנימיים של צרפת, כרגע... מצא מר גאיאר את הזמן לקבל את מר פרס, מר כיחה את חשיבותם הרבה של הנושאים שיידינו. כשעודת-צהררים שומד מר גאיאר לערוך לכבוד מר פרס, ישתתפו גם מיניסטר-החוץ, מר כריסטיאן פינז, ומיניסטר-הפנים, מר מוריס בורג'ס-מונרי...“
הפקיד והשרה. קוראים תמימים כולו לתמוה מה עניינו של שימיעון פרס, פקיד בכיר העוסק בעניינים צבאיים, להתערב בעניינים מדיניים בעלי חשיבות מכרעת, הנדונים בפגישה עם ראשי-ממשלות לא פחות מהם תמוה אנשי השגרירות

הישראלית בפאריס. פלישה נוספת זו של שימיעון-פירסומת לתחומם לא מצאה חן בעיניהם. למחרת היום פירסמו הודעה רשית על בואה הקרוב של גולדה מאיר, הדגישו ששרת-החוץ לא תיפגש עם שום שר צרפתי. האמתלה הרשמית: שרה-חוץ

היתה זו הזמנה בלתי צפויה, כי המוני גנים התרגלו ברובם לראות במחלקה הירבית גוף שאינו מגלה כל אהדה לשאיפותיהם, ואשר שבועונו בשפה הערבית יצא לא פעם בהתקפה נגדם ונגד אירגונם. פרס למצטיינים. השבוע, כאשר התי

עלמות בדרך גבר

סוג זהה של משקפיים. גליון העולם

תצלום של בנות נח"ל לירושם שהשתתפו בצעדה הרביעית, כאשר כולן מרכיבות הזה לפני 25 שנה טיקר את הצעדה.

הצרפתי עומד לנסוע לבון, בירת מערב גרמניה. התוכן האמיתי של ההודעה היה שקוף: לשרת-החוץ הרשמית של ישראל לא היה כל חשק להיפגש עם שרה-חוץ הצרפתי. אחרי שפרס, פקיד הנמוך ממנה במעמדו, הודיע על פגישת עם ראשיהממשלה. הכר פילות לא היתה רק מגוחכת, אלא גם מעליבה.

מינוטים

מה דוחך סופרים?

המשוררים והמשכילים הערביים, שהתי כנסו לפני חודשים באולם אמפייר הנצי רתי, עוררו נגדם את חמת המימשל הצבאי והמחלקה הערבית של ההסתדרות. אני שי מחלקה זו הפעילו לחץ רצוף נגד משי תחפי הכינוס, דרשו מהם להסתייג ממנו. אך המסע דעך מבלי להשיג את מטרתו.
לפני שבועיים הופתעו אותם צעירים לקבל הזמנה, מודפסת על נייר-המכתבים של ההסתדרות הכללית של העובדים הרעריים, המחלקה הערבית. מזכיר המחלקה, אליהו אגסי, הזמינם לאסיפה של סופרים, משוררים ומחזיקי עט, למען קיום הדיקו קשרים עם המחלקה הערבית בהסתדרות.

כנסו בבניין הוועד הפועל בתל-אביב, קיבל את פניהם אליהו אגסי בלבביות. בנאום, שארך שעה וחצי, הסביר להם המזכיר מה הם המניעים הדוחפים סופר לכתוב: „ההשפעה הכספית המוחשית, הרשפעה הרוחנית הרגשנית.“ וברוך הוא הוסיף: „לכם הבחירה...“

הסופרים לא ידעו בדיוק למה התכוון המזכיר, כי המילה „מאדה“ הערבית, יכר לה להיות גם כסף וגם חומר. אגסי לא השאירם זמן רב בספק. המחלקה שלנו

אנשים

- שרת-החוץ גולדה מאיר, בהגיעה לפאריס מסיר ממושך באפריקה: „אחרי הנסיעה הזאת אני יכולה להתפטר ולהצטרף ללהקת באלט.“
- הרב עמרם בלוי, ראש נטורי-קרתא, במישפט אסירי הפגנת-הבריכה: „מעצ המפגינים נועד לדכא את היהודים ולמנוע מהם להוציא את אנותיהם.“
- שרה-דואר הר"ר יוסף בורג, בי וויכוח על תקציב מישרדו בכנסת: „אם שואלים אותי למה הטלפונים והתאים הצריכיים מקולקלים, אני יכול להבטיח שי

מצטערות על שלא יכלה להתפנות עד כה לדון בבעיותיכם. הצעה: „כיום אנו רוצים לעמוד איתכם בקשרים יותר הדדיים. קים. הקמנו ועדה שתחלים להעניק פריסים בסך שלושת אלפים לירות, לשירים ולסיפורים מצטיינים בערבית.“

התנאי היחיד: שיהיו נוגעים לבעיית העשור הראשון של המדינה.“

מישטרה

איפה ואיפה

האורח החשוב הופיע במערכות עיתוני הערב, בשעות העבודה הבעורות ביותר. הוא הסתגר בחדריהם של העורכים הראשיים, יצא מהם כשהוא מלווה בחיוך אדיב ובלחיצת-יד חברית: „הכל יהיה בסדר“, אמרו האורחים לרמיח יעקב גאש, דובר המטה הארצית של המישטרה.

בערב השלים גאש את הביקור והפעם במערכות היומנים. בפי הקצין נמך-הקומה, אשר השתייכותו המיפלגית הקפיצה אותו במהירות מדיהמה מדרגת שוטר פשוט לאחת הדרגות הגבוהות ביותר בסולם המישטרה, היתה בקשה פשוטה: לא לפרסם את שמה של התברה, הקשורה בפרשת תשלום השוחד לפקידים בכירים של מטה-הכנסה בתל-אביב.

במקום ציון לשבח. קצינים אחרים של המטה הארצי עסקו באותה שעה ברשלמת מלאכת הטישטוש. בהודעה שנמסרה לעיתונים נאמר, כי „פקיד מטה-הכניסה ביקשו שוחד ממנהלי חברה כלכלית מסויימת, שהודיעה על כך בעוד מועד לשילטונות המס, על מנת לתפוס את מבי קשי השוחד בשעת מעשה...“

מעשה פטריטי כזה ראוי לציון, אולם מנהלי החברה הכלכלית המסויימת, שקשריה הכלכליים עם מישטרת ישראל אינם מוטלים בספק, רצו בכל זאת בעילום שם, בצניעותם ובענותם המרובה.

בבית-המישפט הוצאו פקודות-המאסר נגד הפקידים בחדרי-החדרים. הבקשות להרצאת צויה-החיפוש והמאסר נגנזו בקופות ברזל, ושושט-השולם ישראל דב וזהר נתבקש לאסור על כל פירסום הבקשה. היתה זו הפעם העשירית, בחודשיים הרצופים, שקציני מטה גבוהים של המישטרה ביקשו לאסור פירסום שמותיהם של מועלים או עבריינים אחרים, המקורבים למישוה חשוב.

לפי זיכרוני אני עצמי עוד לא קילקלתי שום תא ציבורי, אבל אם אפתח מוסיאון בשביל הכפתורים, סכיני הגילוח והאביזרים הנמצאים בתא-הטלפון הציבוריים, זו תהיה המחלקה הגדולה ביותר של מוסיאון הדואר.“

- ימי מנותחה של אשת ראשיהממשלה פולה בן-צוריון, במלון השרון בתר-צליה, הפכו לימי איימנותה לנופשים אחרים של המלון. פולה ניגשה לתייר יהודי מלונדון, השוהה במלון, אחרי שראתה אותו הולך חבוש כיפה, ופנתה אליו בשאלה: „בשביל מה אתה צריך את הכיפה הזו?“ התייר הגדהם השיב: „אני יהודי, מה זאת אומרת, אני איש דתי ושומר כשרות.“ הפצירה בו פולה: „אני יודעת שאתה עושה את השטות הזאת, אבל בשביל מה אתה צריך את זה?“